

Illustreret Tidende

Nr. 627.

Udkommer hver Søndag.

Kjøbenhavn den 1. October 1871.

2 Hdr. Fjerdingaaret.

13de Bind.

Indhold.

Jørgen Moe. — En Sommerferie hos min Onkel, af Mercator. — Et Besøg af danske Landmænd i Skaane, af J. C. la Cour. — Tunnellen ved Mont Cenis. — Aften i Skoven, Digt af Carl Andersen. — Meddelelser af blandet Indhold.

Tillæg: Literatur. — Bekjendtgørelser.

Jørgen Moe.

Ved den store Fest, som Christiania for nogle Uger siden gav til Ære for H. C. Andersen, var det overdraget Jørgen Ingebretsen Moe at udtale Forsamlingens Følelser for Digteren. Moe fremhævede selv to Motiver til dette Valg i Indledningen til sin Tale: »For det Første,« sagde han, »hører jeg til de Ældre i Kredsen, til dem, hvem Deres rige Digtningens Væld gennem lange Tider har kvæget, til dem, der staae i den dybeste Taknemmelighedsgjæld til Dem. For det Andet har jeg engang været inde i en Gjerning, der, hvor langt den end staaer under Deres i Alt, navnlig i Selvstændighed — jeg skulde jo just forsøge at være selvstændig — dog havde Noget tilfælles med Deres: Indsamling og Gjenfortælling af det norske Folks Eventyr.«

Idet Moe her nævner sit Livs vigtigste Gjerning, nævner han paa samme Tid den, som tidligst lagde Beslag paa hans aandelige Kræfter og kaldte ham til Deltagelse i Arbeidet for Norges nationale Udvikling. Som bondefødt — han kom til Verden den 22de April 1813 i Gaarden Moe paa Ringerike — var han fra sin tidligste Barndom fortrolig med Almuens Forestillingskreds og Udtryksmaade og lærte snart at lægge Mærke til det eienommelige Liv, der udtalte sig herigennem, et Liv, der indeholdt ikke faa Elementer til en Gjenfødelse af den norske Literatur. Aaret efter at han var bleven færdig med sit theologiske Embedsstudium, der netop paa Grund af Moes flittige Syslen med Folkedigtningen trak længere ud, end almindeligt er, lykkedes det ham at faae en Del af sin Plan realiseret ved Udgivelsen af den lille »Samling af Sange, Folkeviser og Stev i norske Folkedialekter«, den første svage Begyndelse til de betydningsfulde Samlinger af Folkedigtning, som Landstad og Bugge senere have tilveiebragt. Kort efter traadte han i Forening med Asbjørnsen frem med Subscriptionsindbydelsen paa de »Norske Folkeeventyr«, der udkom 1842 og siden den Tid have erhvervet sig et anerkjendt Navn baade i og udenfor Norge, saavel ved deres eget Værd som ved den Virkning, de have udøvet paa den norske Poesi.

Det er nemlig ikke nok, at disse med stor Flid og tidt under store Besværligheder opsamlede Prøver paa norsk Folkeliv og Folkedigtning ere interessante i og for sig selv som levende Vidner om de Tanker og Følelser, der røre sig hos Almuen, saaledes som den lever i de ensomme Dale eller om Sommeren paa det grønklædte Høifjeld; det er ikke nok, at det i og for sig selv har Interesse at træde ind i den Overtroens Verden, som Bondens Fantasi under hans nøie Samliv med Naturen har befolket med mystiske Væsener, der ere ham et Udtryk for dette Naturlivs milde og mørke Sider. Folkedigtningens Betydning peger ud over sig selv og viser hen til Konstpoesien, saaledes som den udfoldede sig efter disse Samlingers Fremkomst, navnlig i Welhavens episke Digtning, der netop fra dette Øieblik af ligesom suger nyt Liv af den hjemlige Jord og yder sine Frugter i Form af de fortrinlige Digte — Welhavens eienommeligste — hvori den norske Natur og Folkets Liv i Daad og Tanke afgive Emner, der ere nationale i Ordets bedste Betydning.

Moe var sig bevidst, at den gjenvakte Interesse for Folkedigtningen vilde kunne virke gjenfødende og foryngende paa den poetiske Literatur og udpegede i en af sine Fortællinger netop Welhaven som den Digter, der nu vilde formaae »at befrie Fjeldnaturen fra den Forstening, hvori den ligger tryllebundet«. Moe har ogsaa selv forsøgt at løse Opgaven og har undertiden været særdeles heldig; ved Siden af Adskilligt i hans lille Samling »Digte« (1849, 2det Oplag 1856), hvori Paavirkningen af Christian Winthers »Træsnit« er for stærkt kjendelig, er der andre Digte, hvori Moe ganske ypperligt har forstaaet at gribe den af Welhaven anslaaede nationale Tone, og hvori Naturscenen og de Optrin, der foregaae paa den, supplere hinanden paa en høist virkningsfuld Maade; vi ville blot af saadanne Digte nævne »Helgenotra«, »Seer-Signe«, »Fanitullen« og »Drømmentuten«; af Moes Leilighedsdigte, med hvilke han ofte i en særlig Grad er heldig, ville vi blot minde om hans to Sange fra Studentermødet 1851: hans »Velkommen«, hvis Linie om »de kogle-rødmønde Graner« ligesom en gammel kjær Melodi bestandig dukker frem i Mindet, og hans Hilsen »paa Kleven« med dens under de tilstedeværende Forhold dobbelt gribende Begyndelse:

»Trød ud paa Fjeldets Styrting her,
Og lad min Hjembygds fagre Dale
En samlet Hilsen dristig tale
Til Dig fra Landet fjern og nær!
Det høie Snefjelds hvide Pande,
Den dunkle Skov, de blanke Vande,
Den milde Slette — her Du faaer
Et Billed af vort Norges Vaar.«

Men i Stedet for at citere ville vi hellere anbefale selve den lille Digtsamling til vore Læsere; den hører med som et Led i Rækken af dette Aarhundredes norske Digterværker, og den rummer indenfor sit beskedne Omraade de bedste Frugter af Moes Digtning, Skovjordbær med Duft og Sødme, som det hedder i det kjønne lille Indledningsdigt:

»Jeg veed ensteds mellem Barskovens Træer
En grøn liden Jordbærbakke;
Og jeg skal vise Dig Hældets Bær,
Ifald Du vil tage tiltakke.

Men Stien gaaer under Skovens Sus —
Den Sørgesang maa Du taale;
Og Marken vexler med Lyng og Grus,
Rødbrun af Træernes Naale.

Og tro kun ikke, om frem Du naaer,
At hele Bakken skal rødme —
Saa her og saa der et Jordbær staaer,
Som har nogen Duft og Sødme.»

Moe virker som Sognepræst i Bragernæs, hvorhen han kaldtes i 1863 fra et ringere Embede, som han havde overtaget i 1853.

Jørgen Moe